

PLANTEFOKUS

Skader i vintersæd skal vurderes fra mark til mark

Omsåning er oftest aktuel i vinterbyg, mens vinterhvede som regel er bedre til at kompensere for en ringe overvintring. I vinterhvede skal der være et udbyttetab på mindst 20 procent, før omsåning eller isåning er aktuel.

Den seneste tids barfrost i kombination med blæst, kan give frygt for afgrødeskader i vintersæden. Men det kan være meget svært at vurdere, hvor stort et tab en aktuel vinterskade i vintersæden vil betyde, også fordi det i høj grad afhænger af vejrforholdene i resten af vækstsæsonen. Vurderingen skal foretages fra mark til mark på basis af plantetallet og ikke mindst planternes tilstand.

Det skriver landskonsulent Morten Hastrup, Videncentret for Landbrug, Plante- og chefrådgiver i LandboMidtØst, Erik Sandal, i en artikel på DLBR Landbrugsinfo.

Vinterbyg mest kritisk
- Erfaringer fra tidligere år pe-

ger på, at især vinterbyggen kan være hårdt ramt. Det er ikke givet, at vinterbyggen vil udvikle sig tilfredsstillende, selvom den har grønne blade og friske rodspirer, forklarer de.

- Brune hjertesked er et tegn på, at afgrøden har lidt skade. Vinterbyggen skal hurtigt fra start, hvis den skal give et godt udbytte, og har derfor ikke tid til at bruge en måned på at regenerere, understreger Hastrup og Sandal.

Erfaringer fra midten af firserne tyder ifølge konsulenterne ikke på, at plantetallet er en entydig indikator for udbyttepotentialet i marken.

100 planter nok

I flere tilfælde blev der således opnået tilfredsstillende udbytter, selv ved en plantebestand på under 100 pr. kvadratmeter, mens udbyttet i andre tilfælde blev under 20 hektokilo ved et plantetal på over 200 pr. kvadratmeter. Derfor er den kondition planterne er i, sammen med vækstforholdene i løbet af marts og april, mindst ligeså afgørende.

I vinterbyg anbefales det, på grund af den tidlige modning, ikke at iså vårsæd. Derfor skal

beslutning om omsåning træffes så tidligt, at det endnu er muligt at få fuldt udbytte af den alternative afgrøde.

- Når det drejer sig om vinterbyg, bør tvivlen som regel ikke komme afgrøden til gode, pointeres det.

Hvede kan komme sig

Vinterhvede har ifølge Hastrup og Sandal bedre tid til at komme sig efter en vinterskade end vinterbyg. Samtidig har vinterhvede ofte en bedre evne til at kompensere, når foråret kommer.

Evnen til at kompensere er blandt andet afhængig af sorten, men selvfølgelig også af vækstbetingelserne i vækstsæsonen.

- Som tommelfingerregel kan et plantetal på mindst

100 planter pr. kvadratmeter give grundlag for et tilfredsstillende udbytte, hvis afgrøden i øvrigt er veletableret og nogenlunde ensartet fordelt i marken. I sent såede marker vil grænsen formentlig ligge lidt højere. 100 planter pr. kvadratmeter er imidlertid ikke en garanti for, at marken vil give et tilfredsstillende udbytte, påpeger de.

- Men en vinterhvedemark med et tilstrækkeligt antal planter med friske hjertesked og nye rødder bør som udgangspunkt have en chance, lyder anbefalingen.

Isåning en mulighed

I vinterhvede er det muligt at iså vårsæd, der vil modne nogenlunde samtidig med vin-

terhveden. For landmænd, som selv fodrer kornet op, vil isåning af vårsæd kun få meget begrænset betydning for afgrødens værdi.

- Erfaringer fra 2010 viser, at såmaskiner, der egner sig til direkte såning, for eksempel skiveskærsmaskiner, er i stand til at iså vårsæd uden at skade den overlevende vintersæd væsentligt. På jord med god struktur, hvor der ikke er behov for en jordløsning, kan denne metode derfor anbefales, hedder det videre.

På jord med behov for løsning, som for eksempel arealer, der har stået under vand, anbefales det at harve jorden op i cirka 10 centimeter dybde før isåning af vårsæd.

Beskedne omkostninger

Omkostningerne til isåning vurderes som beskedne.

Selve såningen kan gennemføres for 3 - 500 kroner pr. hektar. Hertil kommer udsæd, samt omkostning til en eventuel vækstregulering i de områder hvor vårsæden risikerer at gå i leje, hvis afgrøden tilføres den mængde kvælstof som normalt tildeles vinterhvede. Samlet set vil isåning så koste i størrelsesordenen

800 kroner pr. hektar.

Hastrup og Sandal har beregnet, hvilket udbytte der skal til i den isåede vårsæd, før det økonomiske resultat er det samme som i en vinterhvedeafgrøde, der er overvintret ringe. Der skal forventes relativt store udbyttetab i vinterhveden, før isåning af vårsæd er rentabel.

- Beregningerne viser, at der skal forventes et udbyttetab på mindst mindst 20 procent, før isåning eller omsåning af vinterhvede er rentabel. Tidligere års erfaringer viser, at der skal ganske betydelige skader til, før tabet i vinterhveden overstiger 20 procent, forklarer de.

Mindst 57 hkg i byg

På bedrifter, hvor alternativet til vinterhvede kan være maltbyg, kan omsåning være aktuel.

Beregningerne viser, at ved et vurderet udbyttetab i vinterhveden på 20 procent i forhold til et normaludbytte på 85 hektokilo pr. hektar, skal vårsæden give mindst 57 hektokilo pr. hektar ved en merspris på 30 kroner pr. hektokilo for maltbyg, hvis der skal opnås en økonomisk gevinst af en omsåning.

I beregningerne er der taget udgangspunkt i budgetkalkuler, idet det er forudsat, at den skadede vinterhvede bortsprøjtes med glyphosat, og der gennemføres to harvninger forud for såning af vårsæd.

kl

Sådan så nogle hvedemarken ud for 14 dage siden. Beregninger viser, at der skal forventes et udbyttetab på mindst 20 procent, før isåning eller omsåning af vinterhvede er rentabel. Tidligere års erfaringer viser ifølge landskonsulent Morten Hastrup og chefrådgiver Erik Sandal, at der skal ganske betydelige skader til, før tabet i vinterhveden overstiger 20 procent. (Foto: Erik Hansen)

Det Europæiske Fællesskab ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.